

Молюся Богу... І не знаю,
Чого маленькому мені
Тойді так приязно молилось,
Чого так весело було.
Господне небо, і село,
Ягня, здається, веселилось!

Чи не в тому молитовному ключі вічна таємниця поезії Кобзаря, сумірного з ладом народної душі, спраглої любові, правди і добра? У бурхливому життєвському морі ця душа часто захмарена й збурена, але тяжить вона до «тихого раю» Шевченкових образів України, що співаються, як молитва.

Роздуми над книжкою

«ШЕВЧЕНКО ПОНАД ЧАСОМ» ЄВГЕНА СВЕРСТЮКА

Кілька слів про себе. Я, Маїль Надія Степанівна, закінчила Львівський університет, працювала в Горохові, що неподалік від Луцька, вчителем української мови й літератури. Я вже давно пенсіонерка, але й далі цікавлюся тими проблемами літератури, які були у моєму минулому викладанні. Я часто давала відкриті уроки саме за творчістю Тараса Шевченка. Готуючись до них, перечитувала багато критичних статей про поета. Так, їх було справді дуже багато. Однак, на превеликий жаль, вони розкривали Шевченка як провідного революціонера-демократа, борця за щасливе майбутнє «в сім'ї вольній, новій», як атеїста. У душі я не була згодна з тими тлумаченнями.

І яка це знахідка була б тоді мені, якби я мала книжки про Великого Кобзаря під авторством Євгена Сверстюка. Повірте, що тепер моїми настільними книжками є його «На святі надій», «Собор у риштованні», «Блудні сини України», «Шевченко і час», «Правда калинова», «Не мир, а меч»...

І от переді мною його книжка «Шевченко понад часом» (2011). Дуже швидко я прочитала цю надзвичайно рідкісну річ про Шевченка.

Які глибокі слова Євгена Сверстюка про великого співця народу: «У нашім раї на землі» народився і виріс «у тій хатині край села» поет, вартий свого краю, із вічних зерен. І був посланий Богом у пекло, щоб стати трагічним співцем і вчителем любові...

То була дивовижна зоря:
На убогу і світом забуту,
Щоб її до життя повернути,
Бог послав Кобзаря».

Євген Сверстюк пише: «Жаден із великих поетів не жив у повсякчасному діялозі з Богом, як Шевченко. І то ще з дитинства:

Молюся Богу... І не знаю,
Чого маленькому мені
Тойді так приязно молилось...

У бурхливому життєвському морі ця душа часто захмарена й збурена, але тяжить вона до «тихого раю» Шевченкових образів України, що співаються, як молитва».

Гортаю сторінки книжки, ось розділ «Геній віри й любові». Як просто й переконливо автор пише, що до Шевченка люди приходять у мить просвітління. Його тоді вже і люблять по-справжньому.

Шевченківський активний християнський дух, його «новий леміш і сила» заклали духовні основи української літератури. Те біблійне слово, поставлене на сторожі «малих отих рабів німих», має животворну силу, що підіймає у кожному поколінні захисників рідного краю.

Молися, сину, за Україну
Його замучили колись.

Це не так вірш, як позитивні тривоги – до живих і ще не народжених.

Віра Шевченкова йде від могутнього джерела любові. На жаль, як каже Євген Сверстюк, «викривлений розум пригасив любов і засліпив три покоління настільки, що апостола любові виставляють простим бунтарем».

У розділі «Заповіти Гоголя і Шевченка» автор відкриває зовсім нового Шевченка. Яка особливість Шевченкового «Заповіту»? Це висока розмова з народом на горі. Може, з цієї висоти поет у своєму «Сні» побачив комедію світу. Він промовляє перед Богом і запевдає народів: «Вставайте, кайдани порвіте» – і в суворому дусі псалмів «не знає Бога – у країні неволі не відчуває Бога». Але він полине «до самого Бога молитися» тоді, коли неволя впаде і його серце перестане битись. Оце справжнє, правдиве пояснення Шевченкового «Заповіту». А українська культурна громадськість «держала в умі» цей твір і, наче наведена Вищою силою, виконала перше прохання заповіту – перепоховала поета на Чернечій горі над Дніпром.

Головне послання Тараса Шевченка і Миколи Гоголя – повернути народ православний до закону Божого й будувати своє життя на правді. Це послання – нам і тим, що за нами.

Якщо простий селянин, який був вихований на традиційній духовній культурі, мав ключ до Шевченка, розумів, про що він пише, то кандидати, доктори наук були виховані в атеїстичному дусі, тож ключ до Шевченка загубили. Дуже мені подобається, що Євген Сверстюк наголошує на тому, що дорога до осягнення Шевченка бере свій початок у сім'ї: дитина у 5 років уже має знати напам'ять три-чотири вірші з «Кобзаря» – це так важливо.

Я дуже дякую автору книжки «Шевченко понад часом» за глибоке бачення поезії Великого Кобзаря, за те, що він подарував сучасному вчителю справжній орієнтир на поезію геніального поета.

Надія МАЇЛЬ,
вчителька-пенсіонерка,
м. Івано-Франківськ